



PORADNIK DLA MŁODZIEŻY

ПОРАДНИК ДЛЯ МОЛОДІ



Przy wsparciu Funduszu Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF)
За підтримки Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ)

Witamy Cię serdecznie w Białymstoku!
Każdemu dziecku, niezależnie od koloru skóry, wyznania
czy pochodzenia, przysługują takie same prawa
- prawa dziecka.

Ласкаво просимо в Білосток!
Кожна дитина, незалежно від кольору шкіри,
віросповідання чи походження, має однакові права
- Права дитини.

KAŻDE DZIECKO MA PRAWO DO:

- Życia, miłości, szczęścia i radości
- Ochrony zdrowia i bezpieczeństwa
- Nietykalości osobistej
- Posiadania domu i rodziny
- Chodzenia do szkoły
- Szacunku do odmienności
- Tajemnic i prywatności
- Odmowy, gdy ktoś namawia Cię do złych rzeczy • Nauki i rozwijania zainteresowań
- Zabawy i wypoczynku • Własnego miejsca w domu • Opieki medycznej • Wychowywania bez krzyku i przemocy • Swobody sumienia i wyznania • Narodowości i tożsamości
- Odmiennego wyglądu zewnętrznego



A CO WAŻNE:

- Nauka dzieci i młodzieży w wieku 7 - 18 lat w publicznych szkołach jest nieodpłatna.
Brak znajomości języka polskiego przez dziecko nie jest przeszkodą w przyjęciu do szkoły.
- Dla uczniów, którzy nie znają języka polskiego w stopniu wystarczającym, szkoła organizuje dodatkowe nieodpłatne lekcje języka polskiego. Szkoła może także tworzyć tzw. oddziały przygotowawcze.
- Uczniowie z zagranicy mogą korzystać z zajęć wyrównawczych w zakresie przedmiotów nauczania.
- Uczniowie oraz ich rodzice mogą liczyć na pomoc psychologiczno-pedagogiczną w związku z doświadczeniem migracyjnym, udzielaną m.in. przez psychologów, pedagogów i terapeutów pedagogicznych.

KAŻDY UCIEŃ MA TEŻ OBOWIĄZKI:

- Obowiązek szkolny
- Stosowanie się do reguł i zasad panujących w szkole i w domu



- Szacunek wobec innych - ze zrozumieniem traktowanie różnic wynikających z niejednakowych możliwości, motywacji i odmienności kulturowej
- Przestrzeganie zasad kultury i współżycia społecznego
- Szanowanie pracy innych osób

КОЖНА ДИТИНА МАЄ ПРАВО НА:

- Життя, любов, щастя і радість • Здоров'я та безпеку • Особисту недоторканність
- Дім та сім'ю • Ходити в школу • Тповагу до відмінностей • Секрети та конфіденційність • Заперечення, коли хтось переконує вас робити погані речі • Навчання та розвиток інтересів • Розваги та відпочинок
- Своє власне місце в будинку • Медичну допомогу • Виховання без крику та насильства
- Свободу совісті та віросповідання • Національність та ідентичність • Інший зовнішній вигляд



I ЩО ВАЖЛИВО:

- Навчання дітей та підлітків у віці 7 - 18 років у державних школах є безкоштовним.
Відсутність знання польської мови у дитини не є перешкодою для вступу до школи.
- Для учнів, які не знають польської мови в достатній мірі szkoła органіzuє додаткові безкоштовні уроки польської мови. Szkoła також може створювати так звані підготовчі відділення.



- Іноземні студенти можуть використовувати компенсаційні класи з предметів навчання.
- Учні та їхні батьки можуть розраховувати на психологічну та педагогічну допомогу у зв'язку з міграційним досвідом, що надається психологами, педагогами та педагогічними терапевтами.

У КОЖНОГО УЧНЯ Є ОБОВ'ЯЗКИ:

- Шкільний обов'язок
- Дотримання правил та zasad у школі та вдома
- Тповага до інших - з розумінням ставитися до відмінностей, що випливають з неоднакових можливостей, мотивацій і культурних відмінностей
- Дотримання принципів культури і соціального спілкування
- Тповага до праці інших людей

W szkole bądź w najbliższym otoczeniu (na podwórku, podczas dodatkowych zajęć) możemy spotkać się z agresją, hejtem, przemocą i dyskryminacją.

Przemoc rówieśnicza to ośmieszanie, szantażowanie, obgadywanie, bicie, plotki on-line, izolacja, wykluczenie - **NIE MOŻEMY SIĘ NA TO GODZIĆ!!!**

Jest wiele rzeczy, które możemy zrobić, aby przeciwdziałać złemu traktowaniu w swoim otoczeniu.

Każdy ma prawo czuć się bezpiecznie w szkole, w domu i najbliższym środowisku.

GDY JESTEŚ OFIARĄ DYSKRYMINACJI:

1. Pamiętaj, że nie zasługujesz na to, czego doświadczasz. Za hejt, dyskryminację zawsze odpowiadają osoby, które to stosują. Podlegają odpowiedzialności karnej!
2. Nie zwracaj uwagi na zaczepki, odejdź od agresora - dołącz do grupy kolegów/koleżanek i włącz się w rozmowę.
3. Jeśli masz ochotę na odwet - nie rób tego. Lepiej porozmawiać z rodzicami, nauczycielem, pedagogiem i wspólnie znaleźć rozwiązanie.
4. Gdy doświadczasz dyskryminacji bądź hejtu możesz czuć się samotnie i myśleć, że nikt nie jest w stanie ci pomóc. Pamiętaj, że są osoby, dla których twój los nie jest obojętny i na pewno ci pomogą! Nie musisz przechodzić przez to sam.
5. Pamiętaj o swoich prawach w szkole!
6. Możesz przedstawić własne zdanie: „to twoje zdanie, ja jednak sądzę inaczej...”
7. Zwróć uwagę osobie stosującej przemoc: „nie mów tak do mnie, to nie jest miłe/ jest mi przykro/nie znasz mojej historii.../nie znasz mnie, więc mnie nie obrażaj...”
8. Możesz zażartować i na przykład udawać, że zemdlałeś.



У школі або в найближчому оточенні (у дворі, під час додаткових занять) ми можемо зіткнутися з агресією, ненавистю, насильством і дискримінацією.

Насильство з боку однолітків -це насмішки, шантаж, розмови, побиття, онлайн-плітки, ізоляція, виключення - **МИ НЕ МОЖЕМО З ЦИМ ЗМИРИТИСЯ!!!**

Є багато речей, які ми можемо зробити, щоб протистояти поганому поведінню в навколишньому середовищі.

Кожен має право відчувати себе в безпеці в школі, вдома і в найближчому оточенні.

ЯКЩО ВИ СТАЛИ ЖЕРТВОЮ ДИСКРИМІНАЦІЇ:

1. Пам'ятайте, що ви не заслуговуєте на те, що переживаєте. За ненависть, дискримінацію завжди несуть відповідальність ті, хто її застосовує. Вони підлягають кримінальній відповідальності!
2. Не звертайте уваги на підступи, йдіть від агресора-приєднуйтеся до групи колег/ подруг і вступайте в розмову.
3. Якщо ви хочете помститися-не робіть цього. Краще поговорити з батьками, вчителем, педагогом і разом знайти рішення.
4. Коли ви відчуваєте дискримінацію чи ненависть, ви можете відчувати себе самотніми і думати, що ніхто не може вам допомогти. Пам'ятайте, що є люди, для яких ваша доля не байдужа і вони обов'язково вам допоможуть! Вам не потрібно проходити через це самотійно.
5. Пам'ятайте про свої права в школі!
6. Ви можете представити свою власну фразу „Це ваша думка, але я думаю інакше...”
7. Зверніть увагу на особу, яка застосовує насильство: „не кажіть мені так, це не добре/ мені шкода/ ви не знаєте моєї історії... / ви мене не знаєте, тому не ображайте мене...”
8. Ви можете пожартувати і, наприклад, зробити вигляд, що втратили свідомість.

- Якщо jesteś osobą stosującą przemoc, dyskryminującą kolegę/koleżankę, bądź stosujesz hejt - **skończ z tym!**
 - Pamiętaj, że Twoje działanie jest bardzo krzywdzące dla innych. Nikt nie zasługuje na takie traktowanie.
 - To Ty ponosisz odpowiedzialność za stosowanie przemocy czy to fizycznej, czy werbalnej, czy w świecie wirtualnym. Nie można niczym usprawiedliwić takiego zachowania. Grożą Ci konsekwencje karne!
 - Różnice między ludźmi są bardzo ważnym elementem naszego świata i każdy zasługuje na szacunek.
 - Porozmawiaj z rodzicami, nauczycielem, pedagogiem i wspólnie postarajcie się rozwiązać problem. Rozmowa to jeden ze sposobów na poradzenie sobie z frustracją, złością, smutkiem, zazdrością.

- Якщо ви є **жорстокою людиною**, дискримінуєте колегу/колежанку або ображаєте - **припиніть це!**
 - Пам'ятайте, що ваші дії дуже шкідливі для інших. Ніхто не заслуговує такого поводження із собою.
 - Ви несете відповідальність за застосування насильства, будь то фізичне чи словесне, або у віртуальному світі. Нічим не можна виправдати таку поведінку. Вам загрожують кримінальні наслідки!
 - Відмінності між людьми є дуже важливою частиною нашого світу, і кожен заслуговує на повагу.
 - Поговоріть з батьками, вчителем, вихователем і разом спробуйте вирішити проблему. Розмова-це один із способів впоратися з розчаруванням, гнівом, смутком, ревнощами.



- Jeśli jesteś świadkiem dyskryminacji, hejtu, przemocy - **REAGUJ!**

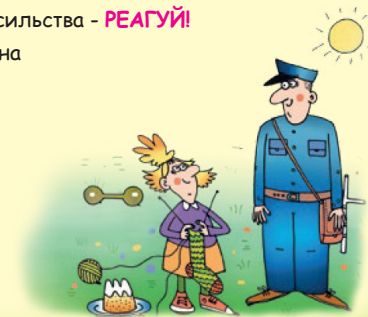
Zgłaszanie do nauczyciela, rodzica, pedagoga ma na celu ochronę siebie samego i innych uczniów przed przemocą, dyskryminacją, prześladowaniem i wykluczeniem!

 - nie można być obojętnym na krzywdę innych
 - zgłaszaj, gdy widzisz jak ktoś stosuje przemoc, bądź narusza prawa w sieci
 - stań w obronie osoby doświadczającej upokorzenia, hejtu, przemocy**W żadnej szkole bądź w najbliższym otoczeniu dziecka nie ma miejsca na agresję, przemoc, hejt i dyskryminację!**

Якщо ви є **свідком дискримінації, ненависті, насильства** - **РЕАГУЙ!**

Звітність вчителю, батькові, педагогу спрямована на захист себе та інших учнів від насильства, дискримінації, переслідування та виключення з групи!

- не можна бути байдужим до чужої шкоди;
- повідомляйте, коли ви бачите, як хтось застосовує насильство або порушує права в мережі;
- встаньте на захист людини, яка відчуває приниження, ненависть, насильство.



У будь-якій школі або в найближчому оточенні дитини немає місця агресії, насильству, ненависті і дискримінації!

Na straży praw dziecka w Polsce stoi **Rzecznik Praw Dziecka**.

Dziecko, które czuje, że jego prawa lub dobro są naruszane, może skorzystać z **Dziecięcego Telefonu Zaufania**, jest także możliwość rozmowy w języku ukraińskim.

Osoby, które ukończyły 13 lat biorą odpowiedzialność (ograniczoną) za swoje czyny.

Odpowiedzialność własna 13-latką oczywiście nie wyłącza odpowiedzialności rodziców, bądź opiekunów, którzy są zobowiązani do nadzoru nad dzieckiem i odpowiadają za niedopełnienie obowiązku nadzoru.

Kiedy odpowiada za swoje czyny nieletni:

- Musi osiągnąć określony wiek
- Popętniony czyn musi być społecznie szkodliwy i niezgodny z prawem
- Wyczerpuje znamiona przestępstwa, przestępstwa skarbowego lub określonych wykroczeń

DEMORALIZACJA ma miejsce gdy dochodzi do:

- naruszenia zasad współżycia społecznego,
- popełnienia czynu zabronionego przez prawo,
- systematycznego uchylania się od obowiązku szkolnego,
- używania alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia,
- uprawiania nierzędu,
- wścążgostwa,
- udziału w grupach przestępczych,
- żebrania,
- używania słów nieprzyzwoitych,
- używania przemocy w rodzinie oraz przejawiania innych zachowań naruszających zasady współżycia społecznego.



У Польщі на сторожі прав дитини виступає **Польський омбудсмен**.

Дитина, яка відчуває, що її права або благополуччя порушені, може використовувати дитячий телефон довіри, також є можливість поговорити українською мовою.

Osoby, які досягли 13 років, несуть відповідальність (обмежену) за свої дії.

Власна відповідальність 13-річної дитини, звичайно, не виключає відповідальності батьків або опікунів, які зобов'язані стежити за дитиною і нести відповідальність за невиконання обов'язків з нагляду.

Коли відповідальність за свої дії несе неповнолітній:

- Він повинен досягти певного віку
- Вчинені дії повинні бути соціально шкідливими та незаконними
- Має ознаки злочину, податкового злочину або конкретних проступків

DEMORALIZACJA відбувається, коли має місце:

- порушення правил соціального співіснування,

- вчинення дії, забороненої законом,
- систематичне ухилення від шкільних обов'язків,
- вживання алкоголю або інших засобів, щоб увійти в стан сп'яніння,
- практикуючи блуд,
- бродяжництво,
- участь в злочинних групах, зборах,
- використання непристойних слів,
- використання насильства в сім'ї і прояв інших форм поведінки, що порушують принципи соціального спілкування.

PROBLEMY Z NARKOTYKAMI, DOPALACZAMI

Posiadanie w Polsce narkotyków - nawet w niedużych ilościach jest czynem karalnym.

Poza odpowiedzialnością prawną za posiadanie należy mieć na względzie ogrom zagrożeń dla życia i zdrowia ludzkiego jakie niesie za sobą dla młodzieży używanie narkotyków, w tym w szczególności nowych substancji narkotycznych zwanych powszechnie „dopalaczami”.

Dopalacze to substancje psychoaktywne działające na układ nerwowy człowieka podobnie jak znane wcześniej narkotyki. Nawet jednorazowe ich zażycie może zakończyć się śmiercią człowieka.

Młodzież pod wpływem „dopalaczy” bardzo często trafia do szpitali, gdzie lekarze mogą jedynie leczyć zatruty „dopalaczami” organizm w sposób objawowy, bardzo częstym skutkiem są negatywne zmiany, które toksyny wyrządziły w zatrutym organizmie i są one nieodwracalne. Zdarza się, że lekarze nie są w stanie uratować ludzkiego życia.

PAMIĘTAJ NIE MA BEZPIECZNYCH NARKOTYKÓW I DOPALACZY!

Picie alkoholu i palenie papierosów przez młodzież, która nie ma ukończonych 18 lat jest zabronione. Młody człowiek, który zostanie „przytępiony” na spożyciu alkoholu będzie musiał liczyć się z konsekwencjami w postaci sprawy w sądzie dla nieletnich.



PROBLEMY Z NARKOTYKAMI, BUSTERAMI

Zberigannya narkotyków у Польській Республіці - навіть у невеликих кількостях-є злочином.

Крім юридичної відповідальності за зберігання, необхідно враховувати величезний ризик для життя і здоров'я людини, який несе для молоді вживання нarkotиків, в тому числі, зокрема, нових наркотичних речовин, звичайно званих „бустерами”.

Бустери це психоактивні речовини, які діють на нервову систему людини так само, як і раніше відомі наркотики. Навіть одноразове їх вживання може закінчитися смертю людини.

Тіплітки під впливом „бустерів” дуже часто потрапляють в лікарні, де лікарі можуть тільки лікувати отруєний „бустерами” організм симптоматичним чином, дуже поширеним результатом є негативні зміни, які токсини завдали отруєному організму, і вони незворотні. Буває, що лікарі не можуть врятувати людське життя,

ПАМ'ЯТАЙТЕ, НЕМАЄ БЕЗПЕЧНИХ NARKOTИKІB I БУСТЕРІВ!

Вживання алкоголю і куріння неповнолітнім, які не досягли 18 років, заборонено. Тіпліток, який буде „спійманий” за вживанням алкоголю, повинен буде рахуватися з наслідками у вигляді справи в суді у справах неповнолітніх.

CYBERPRZEMOC TO:

- prześladowanie • uporczywe nękanie • obrażanie
- zastraszanie • wyśmiewanie się • podszywanie się pod kogoś • włamywanie się na cudze konta
- publikowanie oraz rozsyłanie filmów, które kogoś ośmieszają • tworzenie obrażających kogoś stron internetowych czy pisanie obraźliwych komentarzy za pośrednictwem Internetu z wykorzystaniem portali społecznościowych, forum dyskusyjnych czy chociażby poczty elektronicznej, a także telefonu komórkowego



W zakresie odpowiedzialności prawnej osoba, która dopuszcza się takiego czynu odpowiada z przepisów Kodeksu karnego takich jak np.

- art. 190 - groźba karalna, • art. 190a - uporczywe nękanie - stalking,
- art. 212 - znieważenie, • art. 216 - znieważenie albo
- art. 265 - przestępstwa przeciwko ochronie informacji.

КІБЕР-ЗНУЩАННЯ ЦЕ:

- переслідування • постійні домагання • образа • залякування • насмішка
- видавання себе за kogось • злом чужих аккаунтів • публікація та розсилка відео, які kogось висміюють • створення образливих сайтів або написання образливих komentarів через Інтернет з використанням соціальних мереż, дискусійних форумів або навіть електронної пошти, а також мобільного телефону.

У сфері юридичної відповідальності osoba, яка вчинила take діяння, відповідає за положеннями Кримінального кодексу, таким як:

- Ст. 190-кримінальна погроза, • Ст. 190А-переслідування-stalking,
- Ст. 212-наклеп, • Ст. 216-образа або
- Ст. 265-злочини проти захисту інформації.

MŁODE OSOBY W PRACY

Jeśli masz **ukończoną 15 lat i skończoną ośmioletnią szkołę podstawową** albo posiadasz zaświadczenie lekarskie stwierdzające, że praca danego rodzaju nie zagraża zdrowiu to możesz podjąć **legalną pracę na szczególnych zasadach**.

- możesz być zatrudniony w celu przygotowania zawodowego - jeżeli nie posiadasz kwalifikacji zawodowych
- do wykonywania lekkich prac na podstawie umowy o pracę
- zatrudnieni na podstawie umowy o pracę podlegają ubezpieczeniom społecznym na takich zasadach jak inni pracownicy
- pracodawca zapewni opiekę i pomoc niezbędną do przystosowania się do właściwego wykonywania pracy
- w okresie nauki zawodu młodocianemu pracownikowi przysługuje wynagrodzenie obliczane w stosunku procentowym do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w Polsce w poprzednim kwartale. Informację o wysokości tego wynagrodzenia podaje co kwartał Główny Urząd Statystyczny www.stat.gov.pl
- czas pracy pracownika młodocianego nie może być dłuższy niż 8 godzin na dobę

(osoba do 16. roku życia - 6 godzin)

- do czasu pracy wlicza się czas nauki w wymiarze wynikającym z obowiązkowego programu zajęć szkolnych, nawet, gdy odbywa się ona w godzinach pracy
- gdy dobowy wymiar czasu pracy młodocianego pracownika jest dłuższy niż 4,5 godziny na dobę, należy mu się przerwa w pracy trwająca nieprzerwanie 30 minut, wliczana do czasu pracy
- nie wolno zatrudniać młodocianych pracowników w godzinach nadliczbowych oraz w porze nocnej
- przerwa w pracy obejmująca porę nocną powinna trwać nieprzerwanie nie mniej niż 14 godzin
- w każdym tygodniu masz prawo do co najmniej 48 godzin nieprzerwanego odpoczynku, który powinien obejmować niedzielę
 - urlop wypoczynkowy w wymiarze **12 dni** przysługuje pracownikowi młodocianemu **po upływie 6 miesięcy od rozpoczęcia pierwszej pracy**
 - **Po upływie roku pracy** młodocianemu pracownikowi przysługuje urlop w wymiarze **26 dni**, a w roku kalendarzowym, w którym ukończy 18. rok życia - 20 dni

Osoba, która ukończyła 15 lat może być zatrudniona na podstawie umowy o pracę przy wykonywaniu lekkich prac. **Czym są prace lekkie?**

Prace, które nie mogą powodować zagrożenia dla życia, zdrowia i rozwoju psychofizycznego młodego organizmu oraz nie mogą utrudniać młodocianemu wypełniania obowiązku szkolnego.

Są to na przykład:

- lekkie prace fizyczne, do których należy doraźne przenoszenie ciężarów do 5 kg, po 2,5 kg na każdą rękę po powierzchniach płaskich i do 3 kg, po 1,5 kg na każdą rękę po schodach
- roznoszenie ulotek reklamowych
- proste prace biurowe jak segregacja korespondencji, wysyłka i odbieranie faksów, wysyłka i odbieranie poczty elektronicznej, przepisywanie krótkich pism
- czynności pomocnicze, do których w szczególności należy wykonywanie notatek, układanie bieżących dokumentów, adresowanie kopert.

- tygodniowy wymiar czasu pracy w okresie zajęć szkolnych nie może przekraczać 12 godzin
- jeśli w danym dniu młodociany uczestniczy w zajęciach szkolnych, to nie może pracować więcej niż 2 godziny
- w okresie ferii szkolnych czas pracy nie może przekraczać 7 godzin w ciągu doby i 35 godzin w tygodniu; jeżeli młodociany ma mniej niż 16 lat, to w ciągu doby nie może pracować więcej niż 6 godzin

Pracownik młodociany jest zobowiązany do:

- dokończania się w zakresie ośmioletniej szkoły podstawowej, jeżeli szkoły takiej nie ukończył,
- dokończania się w zakresie szkoły ponadpodstawowej lub w formach pozaszkolnych.

Młody człowiek ma też możliwość pomagania w różnych instytucjach - fundacjach i stowarzyszeniach na podstawie niepracowniczej formy zatrudnienia w postaci wolontariatu, stażu czy praktyk.



МОЛОДІ ЛЮДИ НА РОБОТІ

Якщо вам виповнилося **15 років** і ви закінчили **восьмирічну початкову школу** або у вас є медична довідка, в якій зазначено, що робота певного типу не загрожує вашому здоров'ю, **ви можете працювати на законних підставах.**

- ви можете бути прийняті для професійної підготовки-якщо у вас немає професійної кваліфікації;
- для виконання легких робіт за трудовим договором;
- працівники, які працюють за трудовим договором, підлягають соціальному страхуванню на таких умовах, як інші працівники;
- роботодавець забезпечує догляд і допомогу, необхідні для адаптації і правильного виконання роботи;
- у період навчання неповнолітньому працівнику виплачується заробітна плата, розрахована в процентному співвідношенні до середньомісячної заробітної плати в Польщі в попередньому кварталі. Інформація про розмір цієї заробітної плати надається щокварталу головним статистичним управлінням www.stat.gov.pl;
- час роботи неповнолітнього працівника не повинен перевищувати 8 годин на добу (осіб до 16 років - 6 годин);
- у робочий час враховується час навчання відповідно до обов'язкової шкільної програми, навіть якщо воно проводиться в робочий час;
- якщо добова норма робочого часу неповнолітнього працівника перевищує 4,5 години на добу, йому необхідно зробити перерву в роботі тривалістю 30 хвилин, що включається в робочий час;
- забороняється наймати неповнолітніх працівників понаднормово і в нічний час;
- перерва в роботі, що включає нічний час, повинна тривати не менше 14 годин безперервно;
- щотижня ви маєте право на принаймні 48 годин безперервного відпочинку, який повинен включати неділю.
 - **12-денна** відпустка надається неповнолітньому працівнику **після закінчення 6 місяців з початку роботи;**
 - **Після закінчення робочого року** неповнолітній працівник має право на відпустку в розмірі 26 днів, а в календарному році, коли йому виповнюється 18 років - **20 днів.**

Людина, яка досягла 15 років, може бути працевлаштована за трудовим договором щодо виконання легких робіт. **Що таке легкі роботи?**

Роботи, які не можуть становити небезпеки для життя, здоров'я і психофізичного розвитку молодого організму і не можуть перешкоджати виконанню шкільним зобов'язанням.

Це, наприклад:

- легка фізична робота, яка включає в себе переніс ваги до 5 кг по 2,5 кг на кожную руку по плоским поверхням і до 3 кг по 1,5 кг на кожную руку по сходах;
- розповсюдження рекламних листівок;
- прості офісні роботи, такі як сегрегація кореспонденції, надсилання та отримання факсів, доставка та отримання електронної пошти, переписування коротких листів;
- допоміжні заходи, до яких, зокрема, відносяться складання заміток, оформлення поточних документів, адресація конвертів.

- щотижневий робочий час під час шкільних занять не повинен перевищувати 12 годин;
- якщо в певний день неповнолітній бере участь у шкільних заходах, то він не може працювати більше 2 годин;
- під час шкільних канікул робочий час не може перевищувати 7 годин на добу і 35 годин на тиждень; якщо неповнолітній молодше 16 років, то на добу він не може працювати більше 6 годин.

Неповнолітній працівник зобов'язаний:

- пройти навчання у восьмирічній початковій школі, якщо школа не закінчена;
- пройти навчання в середній школі або інших позашкільних закладах;

Молода людина також має можливість допомагати в різних установах-фондах і асоціаціях на основі неробочої форми зайнятості у формі волонтерства, стажування або практики.

WAŻNE ADRESY:

Rzecznik Praw Dziecka - www.brpd.gov.pl

116 111 - telefon zaufania dla Dzieci i Młodzieży

www.116111.pl - można zadzwonić lub napisać wiadomość

800 12 12 12 - telefon zaufania Rzecznika Praw Dziecka czynny całą dobę

www.800121212.pl - strona sos chat

www.stat.gov.pl - Główny Urząd Statystyczny

800 19 99 90 - telefon zaufania w przypadku uzależnienia od narkotyków

801 88 98 80 - telefon zaufania uzależnienia behawioralne

800 12 00 02 - Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie

800 11 11 23 - Tumbo Pomaga pomoc dzieciom i młodzieży w żałobie

22 484 88 01 - antydepresyjny telefon zaufania

WAŻLIWE ADRESY:

Уповноважений з прав дитини - www.brpd.gov.pl

116 111 - телефон довіри для дітей та підлітків

www.116111.pl - ви можете зателефонувати або написати повідомлення

800 12 12 12 - телефон довіри Уповноваженого з прав дитини, працює цілодобово

www.800121212.pl - сайт SOS чат

www.stat.gov.pl - головне статистичне управління

800 19 99 90 - телефон довіри при наркоманії

801 88 98 80 - телефон довіри, поведінкові залежності

800 12 00 02 - Національна служба швидкої допомоги для жертв домашнього насильства

800 11 11 23 - Tumbo допомагає дітям і підліткам в жалобі

22 484 88 01 - антидепресивний телефон довіри



Zapraszamy do Centrum Spilno UNICEF Białystok:
poniedziałek 8.00 - 14.00, wtorek 12.00 - 18.00,
środa 8.00 - 14.00, czwartek 12.00 - 18.00, piątek 8.00 - 14.00
tel. 880 732 954

**oraz do punktu poradnictwa prawnego
Spilno UNICEF Białystok:**
poniedziałek 9.00 - 14.00, środa 8.00 - 13.00,
czwartek 13.00 - 18.00
ul. Św. Rocha 3, Białystok

Ласкаво просимо в центр Spilno ЮНІСЕФ Білосток:
понеділок 8.00 - 14.00, вівторок 12.00 - 18.00,
середа 8.00 - 14.00, четвер 12.00 - 18.00, п'ятниця 8.00 - 14.00
Тел. 880 732 954

**і до пункту юридичного консультування
СПІЛНО ЮНІСЕФ Білосток:**
понеділок 9.00 - 14.00, середа 8.00 - 13.00,
четвер 13.00 - 18.00
вул. Св. Роха 3, Білосток

Niniejsza publikacja została sfinansowana przez Biuro Reakcji Kryzysowej UNICEF-u w Polsce. Materiały, treści i poglądy zawarte w niniejszej publikacji są prezentowane jako własne przez ekspertów zaangażowanych do realizacji projektu i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy UNICEF-u. Publikacja nie została przygotowana na podstawie oficjalnych standardów publikacyjnych UNICEF-u, w związku z czym UNICEF nie odpowiada za potencjalne błędy.

Ця публікація фінансувалася польським бюро реагування на кризові ситуації ЮНІСЕФ. Матеріали, зміст і думки, що містяться в цій публікації, представлені експертами, які беруть участь в реалізації проекту, і не обов'язково відображають погляди ЮНІСЕФ. публікація не була підготовлена на основі офіційних стандартів публікації ЮНІСЕФ, тому ЮНІСЕФ не несе відповідальності за можливі помилки.